

TEST DE EVALUARE BACALAUREAT
ROMÂNIA POSTBELICĂ. STALINISM, NAȚIONAL-COMUNISM ȘI DISIDENȚĂ
ANTICOMUNISTĂ. CONSTRUCȚIA DEMOCRAȚIEI POSTDECEMBRISTE

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „*Uniunea Sovietică a acționat decisiv pentru a-și consolida poziția în România mai curând decât oriunde altundeva în Europa de Est, întrucât [...] România era poarta de intrare spre Balcani și Strâmători. Declarația privind Europa Eliberată, la care Uniunea Sovietică împreună cu Statele Unite și Marea Britanie aderaseră la Ialta, la 12 februarie 1945, doar cu câteva săptămâni înainte de numirea lui P. Groza ca prim-ministru, nu a avut niciun rol în fixarea politicii Sovietelor față de România. Noțiunea de guverne democratice și larg reprezentative, instalate în urma unor alegeri libere, răspunzând voinței cetățenilor lor, prevăzută în Declarație, era în contradicție cu teoria și practica sovietică și, dacă ar fi fost aplicată în acest caz particular, ar fi împiedicat instalarea unui guvern prieten și docil la București. Antipatia pe care majoritatea românilor o resimțeau față de Uniunea Sovietică [...] făcea ca perspectivele venirii la putere a unui regim prosovietic, liber ales, să fie foarte îndepărtate. Din cauza lipsei de popularitate a partidului lor, conducătorii comuniștilor români nu aveau [...] nicio dorință să lase alegerea guvernului în seama electoratului.*”

(K. Hitchins, *România 1866-1947*)

B. „*Unul dintre [...] liderii comuniști [...] ai României, Gheorghe Gheorghiu-Dej, [...] a dejuat planurile rivalilor săi [...], iar în momentul dispariției lui Stalin, deținea controlul total în stat, fiind premier și șef al partidului. A condus un aparat de securitate imens [...], care administra un sistem de lagăre ce amintea de [...] cel sovietic al lui Stalin. Zeci de mii de români din toate segmentele societății, dar mai presus de toate țăranii în timpul efortului de colectivizare a agriculturii (început în 1949-1950), au fost închiși, mulți dintre ei fiind supuși torturilor. [...] Neîntâlnind contestat din nicio parte și având controlul asupra unui stat polițienesc [...], Dej era într-o poziție bună pentru a opune rezistență directivelor de reformă introduse în Uniunea Sovietică de liderul acesteia, Hrușciiov. [...] În toamna anului 1956, după ce au izbucnit proteste studențești în universități, inspirate de evenimentele din Polonia și Ungaria, ele au fost suprimate cu violență de poliția secretă, faimoasa Securitate [...]. Sprijinul puternic al lui Gheorghiu-Dej pentru suprimarea revoltei maghiare de către sovietici, în octombrie 1956, i-a oferit spațiu de manevră în raport cu Hrușciiov. Obligațiile economice impuse de sovietici României au fost reduse, iar controlul lui Dej asupra puterii a rămas intact.*”

(I. Kershaw, *Un continent fracturat. Europa, 1950-2017*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți documentul internațional din 1945, precizat în sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa B, o informație referitoare la evenimentele desfășurate în anul 1956. **2 puncte**
3. Menționați un lider politic român la care se referă sursa A, respectiv sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că țăranii sunt victime ale regimului comunist în timpul colectivizării agriculturii. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect). **7 puncte**
6. Prezentați alte două fapte istorice din politica internă a României postbelice care au loc în primul deceniu după 1945. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni politice desfășurate în perioada 1965-1985, în România. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea**(30 de puncte)****Citiți cu atenție sursa de mai jos:**

„Regele Mihai I, [...] sub presiune sovietică, la 6 martie 1945, a fost nevoit să accepte formarea unui guvern dominat de comuniști, condus de dr. Petru Groza [...]. După decembrie 1945, [...] supuși unor presiuni din partea occidentalilor, sovieticii au acceptat principiul unei largiri a executivului român, destinat să pregătească alegerile din 1946. Pe tot parcursul campaniei electorale, până în noiembrie 1946, comuniștii au utilizat toate mijloacele de intimidare. În urma alegerilor de la sfârșitul lui 1946 [...] partidele democratice (în special Partidul Național Țărănesc) au obținut o mare victorie electorală [...]. Comuniștii au falsificat însă rezultatul alegerilor, fapt care a stârnit protestele partidelor democratice. [...] Guvernul de la București a acordat o mare atenție pregătirii conferinței de pace care urma să aibă loc. Delegația română, condusă de Gheorghe Tătărescu, ajunsă la Paris în 29 iulie 1946 și, în discuțiile purtate, a susținut necesitatea recunoașterii cobeligeranței României și a anulării prevederilor Arbitrajului de la Viena din august 1940. De asemenea, au fost abordate probleme economice și politice. În urma Tratatului semnat la 10 februarie 1947, României i-a fost recunoscut dreptul asupra întregului teritoriu transilvan. Ea pierdea însă Basarabia și nordul Bucovinei în favoarea Uniunii Sovietice, era obligată să plătească importante despăgubiri de război (în special rușilor) și să accepte prezența trupelor sovietice pe teritoriul ei pe termen de 90 de zile, sub pretextul menținerii liniilor de comunicație cu efectivele Armatei Roșii aflate în centrul Europei. În realitate, trupele sovietice au rămas pe teritoriul României până în 1958. [...] După eliminarea fizică a celor mai importanți oponenți politici, un singur om mai rămăsese în calea preluării totale a controlului de către comuniști: regele Mihai. [...] La 30 decembrie 1947, Petru Groza și Gheorghe Gheorghiu-Dej i-au prezentat suveranului, sub formă ultimativă, o cerere de abdicare imediată, pentru el și descendenții săi. Supus presiunii și neavând niciun sprijin, regele Mihai I a abdicat. În aceeași seară, România a fost proclamată republică.

(I.A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți conducătorul guvernului României precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați regele României și o acțiune desfășurată de acesta, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la alegerile din 1946. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la Tratatul din 1947, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în România se utilizează practici politice totalitare în perioada 1949-1965. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia). **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea**(30 de puncte)**

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre totalitarism și democrație în Europa și în România secolului al XX-lea, având în vedere:

- menționarea a două idei specifice democrației din Europa, în prima jumătate a secolului al XX-lea;
- precizarea unei Constituții adoptată în România Mare;
- menționarea a două asemănări între ideologiile totalitare din Europa Occidentală, în secolul al XX-lea;
- prezentarea unei practici politice totalitare utilizată în România în perioada 1948-1960;
- formularea unui punct de vedere referitor la Constituția României din 1965 și susținerea acestuia printr-un argument istoric. Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea prezentării, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor. • Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. • Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *Declarația privind Europa Eliberată/Declarația*; **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

2. **2 puncte** pentru răspunsul: *Sprijinul puternic al lui Gheorghiu-Dej pentru suprimarea revoltei maghiare de către sovietici, în octombrie 1956, i-a oferit spațiu de manevră în raport cu Hrușciiov etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

3. **3 puncte** pentru răspunsul: *P. Groza/Groza*;

3 puncte pentru răspunsul: *Gheorghe G. Dej*; **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

4. **3 puncte** pentru scrierea literei B.

5. **7 puncte** pentru scrierea oricărei relații cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect) Exemple: **Exemple: Cauză:** *întrucât [...] România era poarta de intrare spre Balcani și Strâmțori și efect: Uniunea Sovietică a acționat decisiv pentru a-și consolida poziția în România mai curând decât oriunde altundeva în Europa de Est SAU cauză: Din cauza lipsei de popularitate a partidului lor și efect: conducătorii comuniștilor români nu aveau [...] nicio dorință să lase alegerea guvernului în seama electoratului. etc.*

6. **câte 1 punct** pentru menționarea oricăror alte două fapte istorice din politica internă a României postbelice care au loc în primul deceniu după 1945, în afara celor la care se referă sursa B **(1px2=2p)**

Exemple: *desființarea partidelor istorice în 1947, înlăturarea forțată a monarhiei constituționale în 1947, adoptarea Constituției din 1948/1952 etc.*

câte 2 puncte pentru prezentarea fiecărui fapt istoric menționat - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la faptul istoric **(2px2=4p)**

7. **4 puncte** pentru menționarea oricărei asemănări între două acțiuni politice desfășurate în perioada 1965-1985, în România **Exemple:** *consolidează regimul politic specific național-comunismului, demonstrează existența disidenței etc.* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț)**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. **2 puncte** pentru răspunsul: *dr. Petru Groza*; **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

2. **2 puncte** pentru răspunsul: *al XX-lea* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin precizare/menționare sau în enunț).**

3. **3 puncte** pentru răspunsul: *Mihai I*; **3 puncte** pentru menționarea oricărei caracteristici a relațiilor dintre România și acesta, la care se referă sursa dată **Exemplu:** *Regele Mihai I, [...] sub presiune sovietică, la 6 martie 1945, a fost nevoit să accepte formarea unui guvern dominat de comuniști, condus de dr. Petru Groza* **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

4. **câte 3 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două informații referitoare la alegerile din 1946. **(3px2=6p)**

Exemple: *Pe tot parcursul campaniei electorale, până în noiembrie 1946, comuniștii au utilizat toate mijloacele de intimidare. În urma alegerilor de la sfârșitul lui 1946 [...] partidele democratice (în special Partidul Național Țărănesc) au obținut o mare victorie electorală [...].*

Comuniștii au falsificat însă rezultatul alegerilor, fapt care a stârnit protestele partidelor democratice etc. **Se punctează orice mod de redactare a răspunsului corect (prin citat din sursă/menționare sau în enunț).**

5. **4 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărui punct de vedere referitor la relațiile Tratatul din 1947; **câte 3 puncte** pentru selectarea, din sursa dată, a oricăror două informații care susțin punctul de vedere formulat **(3px2=6p)**

Exemplu: Potrivit sursei date, Tratatul din 1947 conținea prevederi importante referitoare la teritoriul României: *În urma Tratatului semnat la 10 februarie 1947, României i-a fost recunoscut dreptul asupra întregului teritoriu transilvan. Ea pierdea însă Basarabia și nordul Bucovinei în favoarea Uniunii Sovietice, era obligată să plătească importante despăgubiri de război (în special rușilor) și să accepte prezența trupelor sovietice pe teritoriul ei pe termen de 90 de zile, sub pretextul menținerii liniilor de comunicație cu efectivele Armatei Roșii aflate în centrul Europei.* **Punctajul total (10 puncte) sau cel parțial (7 puncte) se acordă răspunsului care cuprinde atât punctul de vedere, cât și informațiile/informația. Nu se punctează doar punctul de vedere sau doar informațiile/informația.**

6. **4 puncte** pentru argumentarea afirmației date - prezentarea oricărui fapt istoric relevant (**de exemplu:** *adoptarea Constituției din 1948; adptarea Constituției din 1952; represiunea și teroarea; etc.*) prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și prin utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (deoarece, pentru că etc.) și concluzia (așadar, astfel etc.)

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Informația istorică – 24 de puncte distribuite astfel:

- **Câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două idei specifice democrației din Europa, în prima jumătate a secolului al XX-lea (**de exemplu:** *respectarea principiului separării puterilor în stat, pluralismul politic, respectarea drepturilor omului*) **(3px2=6p)**

- **2 puncte** pentru precizarea oricărei Constituții adoptată în România Mare (**de exemplu:** *Constituția din 1923, Constituția din 1938*)

- **Câte 3 puncte** pentru menționarea oricăror două asemănări între ideologiile totalitare din Europa Occidentală, în secolul al XX-lea (**de exemplu:** *caracterul antiliberal, caracterul naționalist, susțin ideea expansiunii teritoriale etc.*) **(3px2=6p)**

- **2 puncte** pentru menționarea oricărei practici politice totalitare utilizată în România în perioada 1948-1960 (**de exemplu:** *represiunea politică, cenzura, adoptarea Constituției din 1948/1952 etc.*)

- **3 puncte** pentru prezentarea practicii politice menționate - o scurtă expunere în care sunt precizate două informații referitoare la practica politică și se utilizează relația cauză-efect

- **1 punct** pentru precizarea doar a unei informații referitoare la practica politică

- **1 punct** pentru formularea oricărui punct de vedere referitor la Constituția României din 1965 (**de exemplu:** *Constituția din 1965 a dus la consolidarea regimului totalitar din România, Constituția din 1965 a reflectat schimbările apărute în cadrul vieții politice din România. etc.*)

- **4 puncte** pentru susținerea punctului de vedere formulat printr-un argument istoric – prezentarea oricărui fapt istoric relevant, prin precizarea a două informații referitoare la acest fapt și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea (deoarece, pentru că etc.) și concluzia (așadar, astfel etc.)

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate - **6 puncte** distribuite astfel:

- **2 puncte** pentru utilizarea limbajului istoric adecvat

- **1 punct** pentru utilizarea parțială a limbajului istoric adecvat

- **1 punct** pentru structurarea eseului (introducere - cuprins - concluzie)

- **2 puncte** pentru respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice

- **1 punct** pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice

- **1 punct** pentru respectarea limitei de spațiu